

Міністерство освіти і науки України
Національне агентство України з питань державної служби
Івано-Франківська обласна державна (військова) адміністрація
Івано-Франківська обласна рада
Івано-Франківська міська рада
Національна Академія педагогічних наук України
Товариство «Знання» України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Факультет права та адміністрації Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща)
Гданський університет (Гданськ, Республіка Польща)
Гданська філія Академії Вістула у Варшаві (Республіка Польща)
Факультет європейських студій Університету Бабеша-Бойяї (Клуж Напока, Румунія)
Вища школа права і адміністрації (Жешув), (Республіка Польща)
Каунаський технологічний університет (Литовська Республіка)
Кієво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича
Національного університету «Кієво-Могилянська академія»
Школа врядування Національного університету «Острозька академія»
Інститут права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Вища школа публічного управління

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПОСТУП

*Збірник матеріалів
III-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю*

29 травня 2026 р.

Івано-Франківськ
2026

with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the Decree of the President of Ukraine “On some issues of managing the state's foreign policy activities” dated January 15, 2009 No. 2-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-09#Text>.

4. Honcharenko H. Powers of the President of Ukraine in managing the security sector: organizational and legal aspects. *Bulletin of the Zaporizhzhia National University. Legal Sciences*. 2020. No. 1. P. 107-113.

5. Kotliarenko O. Characteristics of the content and scope of the powers of the President of Ukraine as the Supreme Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine. *Analytical and comparative jurisprudence*. 2022. No 2. P. 52-58.

6. On the national security of Ukraine: Law of Ukraine dated June 21, 2018 No 2469-VIII. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2018. No 31. Art. 241.

7. Todyka Yu., Yavorskyi V. President of Ukraine: constitutional and legal status. Kharkiv: Fakt, 1999. 256 p.

УДК 351.713:336.22

Ігор БАШИНСЬКИЙ,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління,
права та гуманітарних наук,
Херсонський державний
аграрно-економічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ПОДАТКОВА КУЛЬТУРА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО РЕКОНСТРУКТИВНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Гарантування національної безпеки в умовах збройної агресії вимагає розбудови міцного фінансового фундаменту, у якому податкова культура суспільства розглядається як дієвий механізм зміцнення бюджетної системи та економічної безпеки держави. В умовах повномасштабної війни податкова поведінка українців набула глибокого суспільно-ціннісного виміру, оскільки сплата податків стала розглядатися як пряма фінансова підтримка Збройних сил України, акт національної солідарності та

патріотизму [2]. Такий безпрецедентний прояв фінансового патріотизму довів здатність нації до самоорганізації перед обличчям екзистенційної загрози. Проте, з позицій інституціональної теорії публічного управління, покладатися винятково на емоційний імпульс у стратегічній перспективі вкрай ризиковано, оскільки будь-яка психологічна мобілізація має властивість виснажуватися під тиском тривалих кризових явищ. Війна змінює готовність платити податки здебільшого в тих громадян, що й раніше були схильні до правомірної фіскальної поведінки, тоді як для залучення інших верств потрібне глибинне інституційне оновлення [2].

Крім того, безпрецедентна консолідація суспільства створює унікальне «вікно можливостей» для влади, коли громадяни найбільш відкриті до радикальних, проте справедливих податкових реформ. Саме тому державний апарат постає перед потребою переходу від ситуативного управління фіскальними процесами до системної розбудови довірчого середовища. Цей процес набуває безальтернативного характеру на тлі курсу нашої держави на євроінтеграцію, де імплементація стандартів належного врядування є базовою вимогою. Особливої актуальності інституціоналізація податкової культури набуває в контексті стратегічної довгострокової фінансової стійкості держави. Реалізація програм міжнародної допомоги, зокрема Ukraine Facility та розширеного фінансування МВФ, безпосередньо залежить від здатності національної податкової системи мобілізувати внутрішні доходи та забезпечувати високий рівень добровільного виконання податкових зобов'язань [6].

З огляду на це Національна стратегія доходів до 2030 року визначає стабільні податкові надходження та закриття можливостей для ухилення від оподаткування як безальтернативні пріоритети для фінансування оборонних витрат та задоволення нагальних потреб реконструкції та модернізації [3]. Визначальним інструментом реалізації завдань Національної стратегії та розбудови нової податкової культури постає комплексна цифрова трансформація фіскальних сервісів. В умовах цифровізації економіки впровадження систем електронного адміністрування, ризик-орієнтованого підходу управління комплаєнс-ризиками та технологій аналізу великих даних (Big Data) дозволяє кардинально змінити філософію державного управління [3]. Мінімізація особистих контактів між платником і контролером не лише суттєво знижує трансакційні витрати бізнесу та зводить нанівець корупційні ризики, але й формує відчуття прозорості й захищеності. Зручні та функціональні цифрові

послуги (зокрема, розширення функціоналу електронного кабінету) є критично важливими для стимулювання добровільної податкової дисципліни та підвищення інституційної довіри громадян до держави [1].

Інтеграція новітніх IT-рішень дозволяє створити екосистему, у якій виконання податкових зобов'язань стає непомітним, зручним та цілком автоматизованим процесом для добросовісного бізнесу. Однак реалізація амбітних цілей Національної стратегії неможлива шляхом застосування винятково директивних або технологічних методів адміністрування. Якщо влада не продемонструє готовності до етичного партнерства з бізнесом, будь-які фіскальні нововведення сприйматимуться суспільством як посилення адміністративного тиску. Ключовим механізмом конвертації ситуативного військового патріотизму у сталу та свідому податкову дисципліну є побудова якісно нового соціального контракту, фундаментом якого постає безпрецедентна прозорість у використанні бюджетних коштів [2]. Варто наголосити, що формування такого соціального контракту і партнерської моделі є двостороннім процесом, у якому перший крок назустріч має зробити держава. Ефективна податкова культура суспільства нерозривно пов'язана з морально-етичними аспектами взаємовідносин між державою та бізнесом.

Відповідно до європейського досвіду, фундаментом таких відносин постає так званий «психологічний податковий контракт» між владою та громадянами, що вимагає від працівників фіскальних органів шанобливого ставлення, високого професіоналізму та презумпції добросовісності платника. Замість домінування карально-наглядової моделі має утверджуватися партнерська взаємодія та глибока сервісна орієнтація. Саме зміна інституційного іміджу податківця на надійного партнера є критично важливою умовою для нівелювання конфліктів, зростання довіри до державних інституцій та виховання свідомої податкової дисципліни [4]. Застосування інструментів фінансової психології та поведінкової економіки доводить, що готовність громадян і бізнесу виконувати податкові зобов'язання залежить не лише від рівня фіскального навантаження, а й від довіри до держави, відчуття справедливості та прозорості бюджетних рішень [5]. Майже три чверті громадян пов'язують свою готовність добровільно сплачувати податки з переконанням у тому, що ці кошти не будуть змарновані через корупцію, а будуть цільовим чином спрямовані на оборону та відбудову. Громадянське суспільство, яке щодня несе тягар війни, об'єктивно підвищує вимоги до якості державного управління та

очікує симетричної відповідальності від чиновників. Відповідно, прозорість державних витратів перетворюється на ключовий маркер податкової моралі нації. Будь-який прояв неефективного використання публічних фінансів діє як потужний деструктивний чинник, що миттєво руйнує «психологічний контракт» між владою та громадянами, легітимізуючи в суспільній свідомості пошук шляхів для тінізації економіки. Зважаючи на це, сучасна модель державного управління має спиратися не на інструменти адміністративного примусу, а на партнерську взаємодію, підзвітність та створення «клімату довіри», де платник податків бачить прямий зв'язок між своїми внесками та зміцненням обороноздатності країни [5].

В умовах воєнного стану та повоєнного реконструктивного відновлення податкова культура виходить за межі суто фіскальної категорії, перетворюючись на критично важливий елемент національної стійкості та економічної безпеки України. Зважаючи на те, що макрофінансова стабільність та дальша успішна реалізація програм розширеного фінансування МВФ і Ukraine Facility жорстко детерміновані здатністю держави мобілізувати внутрішні резерви, саме високий рівень добровільного податкового комплаєнсу постає головним гарантом виконання цих міжнародних зобов'язань. Конвертація військового патріотизму у свідому та сталу податкову дисципліну можлива лише за умови докорінної трансформації механізмів публічного управління. Держава має запропонувати суспільству новий соціальний контракт, що базується на абсолютній прозорості використання бюджетних коштів на потреби оборони та відбудови, цифровізації послуг, нетерпимості до корупції та глибокій сервісній орієнтованості фіскальних органів. Лише синергія громадянської відповідальності та інституційної довіри дозволить забезпечити довгострокову фінансову стійкість, знизити критичну залежність від зовнішнього кредитування та сформуванню надійний фундамент для європейського майбутнього України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ганущин С. Цифрова трансформація податкових сервісів як передумова зростання податкової культури населення. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2(22). С. 989-1000. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-989-1000](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-989-1000).

2. Криштанович М. Ф. Податкова культура в умовах цифрової трансформації публічного управління України. *Національні інтереси України*. 2025. № 12(17). С. 1351-1359. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-12\(17\)-1351-1359](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-12(17)-1351-1359).
3. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2023 р. № 1218-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-natsionalnoi-stratehii-dokhodiv-do-2030-s1218-271223> (дата звернення: 03.05.2026).
4. Прокопенко І. А., Іванишина О. С. Морально-етичні аспекти взаємовідносин платників податків та контролюючих органів: досвід країн ЄС. *Український економічний часопис*. 2024. № 4. С. 40–44. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-4-8> (дата звернення: 03.05.2026).
5. Сукач О. Фінансова психологія платників податків як чинник ефективності бюджетної політики. *Соціальна економіка*. 2025. № 72. С. 151-160. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-72-13>.
6. Трещов М. Податкова культура крізь призму європейських цінностей та стандартів публічного адміністрування. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2026. № 19. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2026-19-02-02>.

УДК 35:004.9:005.8(477)

Євген БЕРЛАДИНЮК,

здобувач вищої освіти за третім
(освітньо-науковим) рівнем вищої освіти,
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна

БЕЗПЕЧНА ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна нині демонструє світові унікальний феномен: попри повномасштабну війну, держава не лише зберігає стабільність цифрових сервісів, а й продовжує стрімко трансформувати публічне управління, де цифровізація стала не просто інструментом ефективності, а питанням національної безпеки та спроможності держави функціонувати в умовах екстремальних викликів. Проте цей процес вимагає глибокого